

**Bryssel den 28 november 2024
(OR. en)**

16343/24

LIMITE

JAI 1782

A-PUNKTSNOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Rådet
Föreg. dok. nr:	15932/24, 16319/24
Ärende:	Strategiska riktlinjer för lagstiftningsprogrammet och den operativa programplaneringen på området med frihet, säkerhet och rättvisa – Godkännande

1. Den 27 november 2024 enades Coreper om utkastet till strategiska riktlinjer för lagstiftningsprogrammet och den operativa programplaneringen på området med frihet, säkerhet och rättvisa, som återges i bilagan.
2. Rådet (rättsliga och inrikes frågor) uppmanas att godkänna de strategiska riktlinjerna vid mötet den 12 december 2024.

UTKAST TILL STRATEGISKA RIKTLINJER***för lagstiftningsprogrammet och den operativa programplaneringen på området med frihet, säkerhet och rättvisa***

De strategiska riktlinjer som föreskrivs i fördraget är ett viktigt instrument för att forma inriktningen på EU:s politik på området med frihet, säkerhet och rättvisa.

Den nya strategiska agendan ger vägledning och uppmanar EU-institutionerna att genomföra dess prioriteringar under nästa lagstiftningscykel, med respekt för den institutionella maktbalansen enligt fördragen och principen om tilldelade befogenheter samt subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Såsom fastställs i artikel 2 i EU-fördraget ska Europeiska unionen bygga på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter. Upprätthållandet av respekten för rättsstatsprincipen, de grundläggande rättigheterna i enlighet med stadgan om de grundläggande rättigheterna och demokratiska värden samt efterlevnaden av domstolens rättspraxis kommer fortsatt att vara en central princip för funktionen hos området med frihet, säkerhet och rättvisa.

Europeiska unionen utgör ett område med frihet, säkerhet och rättvisa och med respekt för de grundläggande rättigheterna samt de olika rättssystemen och rättsliga traditionerna i medlemsstaterna. Ett sådant område innebär avsaknad av kontroller vid de inre gränserna samt en gemensam politik för asyl, invandring och kontroll av de yttre gränserna, som bygger på principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning, även i finansiellt avseende, mellan medlemsstaterna. Unionen strävar efter att säkerställa en hög säkerhetsnivå genom förebyggande och bekämpning av grov och organiserad brottslighet, rasism och främlingsfientlighet samt terrorism, radikaliserings och våldsam extremism, inbegripet genom att förstärka det gränsöverskridande samarbetet inom brottsbekämpning och rättsliga frågor, utan att det påverkar medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och särskilt respekten för deras ansvar för att skydda den inre säkerheten.

Mot denna bakgrund kommer följande strategiska riktlinjer för lagstiftningsprogrammet och den operativa programplaneringen att vägleda arbetet på området med frihet, säkerhet och rättvisa under de kommande åren:

1. Under den senaste valperioden har mycket gjorts för att utveckla en politik som säkerställer ett väl fungerande område med frihet, säkerhet och rättvisa. Insatserna bör nu främst inriktas på ett konsekvent och ändamålsenligt genomförande av antagen lagstiftning och redan befintliga politiska åtgärder, varvid alla berörda parter samarbetar fullt ut och en hög nivå av ömsesidigt förtroende upprätthålls. Samtidigt kommer EU att upprätthålla en framåtblickande vision för att ta itu med kvarstående och framtida utmaningar och säkerställa att EU är berett på och kan anpassa sig till dagens och morgondagens verklighet: ett snabbt föränderligt landskap med avseende på geopolitik, säkerhet, migration, teknik och ekonomi.
2. Det kommer att vara avgörande att säkerställa att genomförandet, framtida ambitioner och ökade skyldigheter för medlemsstaterna stöds av EU-medel. Såsom återspeglas i den strategiska agendan 2024–2029, och utan att föregripa framtida förhandlingar, måste unionens nästa fleråriga budgetram återspegla dessa prioriteringar, så att det säkerställs att EU:s budget är rustad för framtiden och att europeiska utmaningar får europeiska lösningar.
3. Vikten av fri rörlighet för personer, som är en av de fyra friheterna, måste understrykas. Ett välfungerande Schengenområde är en fråga av gemensamt intresse, inom vars ram alla åtgärder kommer att inriktas på medborgarnas frihet och säkerhet. EU kommer att garantera en hög säkerhetsnivå, särskilt genom kontroller vid de yttre gränserna, men även genom samarbete mellan medlemsstaternas myndigheter med ansvar för säkerhet och migration. Det måste erinras om vikten av att Schengenområdet fungerar väl, i enlighet med den reviderade kodexen om Schengengränserna. Återinförandet av kontroller vid de inre gränserna är fortfarande en tillfällig åtgärd och en sista utväg, som är nödvändig och står i proportion till det identifierade hotet, och ger medlemsstaterna utrymme att skydda den inre säkerheten i enlighet med Schengenregelverket.

4. För att säkerställa att området utan inre gränskontroll fungerar ändamålsenligt och effektivt, samt säkerställa dess enhetlighet och samstämmighet som en väsentlig del av området med frihet, säkerhet och rättvisa, bör styrningen av Schengenområdet samt utvecklingen och genomförandet av dess regelverk fortsätta att stärkas av rådet, i nära samarbete med övriga institutioner och relevanta byråer, samtidigt som man fullt ut beaktar protokollen på området rättsliga och inrikes frågor och Schengenrådets roll, liksom de Schengenassocierade ländernas särskilda ställning i detta. Dessutom är det nödvändigt att fokusera på mer strategiska diskussioner, inbegripet om den operativa uppföljningen av brister som konstaterats.
5. Den europeiska integrerade gränsförvaltningen är av yttersta vikt för att säkerställa ett fullt fungerande Schengenområde, bland annat genom att begränsa olagliga gränspassager och otillåtna förflyttningar mellan medlemsstaterna samt motverka och förhindra missbruk. Det är medlemsstaterna, inte smugglare eller fientliga externa aktörer, som bestämmer vem som reser in i Europa, och unionen måste mobilisera alla verktyg som står till dess förfogande för att stödja medlemsstaterna med avseende på deras primära ansvar att skydda de yttre gränserna och garantera säkerheten. I detta syfte är det mycket viktigt att förvalta och ytterligare förbättra ett av världens modernaste och effektivaste system för förvaltning av de yttre gränserna. Framsteg bör göras när det gäller utvecklingen av gemensamma miniminormer för gränsövervakning.
6. Interoperabilitet främjar ömsesidigt informationsutbyte och bidrar också i hög grad till att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra terrorism och grov brottslighet. Europeiska unionen står fast vid sitt åtagande att förvalta och ytterligare förbättra systemen för förvaltning av de yttre gränserna samt de decentraliserade systemen för informationsutbyte på området för brottsbekämpning, vilka kommer att bli ännu starkare i och med det gradvisa idrifttagandet av de olika delarna av en fullt interoperabel it-arkitektur som är förenlig med de grundläggande rättigheterna, särskilt skyddet av personuppgifter.

7. Samtidigt kommer en mer strategisk användning av unionens viseringspolitik att bidra till Schengenområdets motståndskraft, särskilt i syfte att förhindra missbruk av EU:s viseringssystem och att på ett adekvat sätt utnyttja EU:s inflytande gentemot tredjeländer. I detta syfte bör en ny strategi för EU:s viseringspolitik utarbetas och kommissionen uppmanas att utföra detta arbete i nära samarbete med medlemsstaterna.
8. Europeiska unionen måste stå fast vid sitt åtagande att knäcka människohandlarnas och smugglingsnätverkens affärsmodell och att möta de utmaningar som detta medför, samt att ta itu med de bakomliggande orsakerna till irreguljär migration för att förhindra att människor ger sig ut på riskfyllda resor. I detta syfte kommer Europeiska unionen att fortsätta att vara vaksam på alla migrationsrutter både till och från Europeiska unionen, genom ett förebyggande tillvägagångssätt. Den kommer att fortsätta att utveckla ambitiösa och varaktiga övergripande partnerskap med ursprungs- och transitländer på ett ömsesidigt fördelaktigt sätt, inbegripet gräns- och säkerhetspartnerskap med våra grannländer och med andra länder i världen, vilka omfattar kampen mot smuggling av migranter samt lagliga migrationsvägar i överensstämmelse med nationella befogenheter och tredjeländernas och medlemsstaternas ömsesidiga behov. Kommissionen uppmanas att samråda med rådet och medlemsstaterna om olika idéer för att strategiskt optimera, utveckla och genomföra sådana partnerskap.
9. Parallellt kommer nya sätt att förebygga och motverka irreguljär migration att övervägas, i linje med internationell rätt, samtidigt som hållbara lösningar säkerställs och utan att det skapas nya migrationsrutter eller ökat tryck. Med utgångspunkt i ett ruttbaserat tillvägagångssätt måste gemensamma insatser med IOM, UNHCR och andra berörda parter utformas och genomföras för att förstärka insatserna mot blandade migrationsströmmar och för att säkerställa att effektiva nationella asyl- och migrationssystem finns på plats inom ramen för ett tillvägagångssätt som inbegriper hela rutten. Kommissionen uppmanas att aktivt samarbeta med medlemsstaterna i dessa frågor för att underlätta genomförandet och för att vid behov föreslå initiativ.

10. När medlemsstaterna ställs inför nya typer av hot, såsom instrumentalisering av migranter och fientliga aktörer vid EU:s yttre gränser, måste de kunna motverka sådan verksamhet på ett effektivt sätt och garantera unionens stabilitet och säkerhet. Därför kommer unionen att hitta gemensamma lösningar för att stärka EU:s rättsliga ram för att hantera dessa hot och säkerhetsutmaningar som påverkar asyl- och gränsförvaltningen. Europeiska unionen är fast besluten att motverka de hybridattacker vid dess yttre gränser som har inletts av Ryssland och Belarus. Varken dessa länder eller något annat fientligt tredjeland får tillåtas att missbruka våra värden, inklusive asylrätten, eller att undergräva våra demokratier.
11. Med tanke på den nya rättsliga ramen för asyl, migration och Schengen kommer början av lagstiftningscykeln 2024–2029 också att präglas av en fokusering på ett effektivt genomförande av den antagna EU-lagstiftningen – särskilt det reformerade gemensamma europeiska asylsystemet och det reviderade Schengenregelverket – samt tillämpning av befintlig lagstiftning. Samtidigt måste Europeiska unionen och dess medlemsstater se till att de som inte har rätt att stanna faktiskt återvänder. För detta ändamål kommer en mer beslutsam och övergripande strategi för återvändande att utarbetas och genomföras, genom en brådskande uppgradering av vår rättsliga ram och vår kapacitet, i kombination med användningen av de interna och externa verktyg som står till vårt förfogande. En framgångsrik återvändandepolitik är en hörnsten i ett övergripande och trovärdigt asyl- och migrationssystem i EU.
12. Alla nya åtgärder för att hantera migrationsutmaningar måste utarbetas och genomföras i full överensstämmelse med tillämplig EU-rätt och stadgan om de grundläggande rättigheterna, inbegripet principen om non-refoulement, samt med internationella rättsliga skyldigheter, och respektera medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten i enlighet med fördragen.

13. Ett väl förvaltad migrationssystem är avgörande för att effektivt förhindra irreguljär migration. I detta syfte bör man, med full respekt för nationella befogenheter, fortsätta insatserna avseende säkra och lagliga migrationsvägar, som är avgörande för reguljär och ordnad migration.
14. Europeiska unionen står fast vid sitt åtagande att stödja personer som flyr från Rysslands anfallskrig mot Ukraina till Europeiska unionen, och är redo att säkerställa den rättssäkerhet som krävs för att fortsätta att hantera situationen så länge det behövs. I detta hänseende kommer EU i en anda av solidaritet att beakta skyddsbehoven samt alla medlemsstaters situation och kapacitet.
15. Grov och organiserad brottslighet, inbegripet olaglig narkotikahandel, undergräver funktionen hos området med frihet, säkerhet och rättvisa. Det utgör ett hot mot medborgarnas säkerhet och urholkar rättsstatsprincipen. Politiska initiativ bör leda till en förändring av perspektiv, där insatserna för att bekämpa organiserad brottslighet bör vägledas av brottsoffrens och samhällets berättigade intresse av att skyddas mot brottslighet. För att kunna bekämpa grov och organiserad brottslighet på ett ändamålsenligt sätt är det viktigt att frånta kriminella grupper deras resurser, störa olagliga finansiella flöden och bekämpa brottslig verksamhet i fängelser. Vi bör göra samhället mer motståndskraftigt mot organiserad brottslighet genom att främja offentlig-privata partnerskap, såsom den europeiska hamnalliansen, för att göra logistiknav mer motståndskraftiga. Dessutom bör vi främja det administrativa tillvägagångssättet, särskilt för att förhindra infiltration i den lagliga ekonomin och att minderåriga och personer i utsatta situationer rekryteras av kriminella organisationer. Att göra det möjligt för brottsbekämpande myndigheter att använda AI på ett effektivt sätt i överensstämmelse med de grundläggande rättigheterna, bland annat för att analysera stora datavolymer, kan gagna förebyggande och bekämpande av brott och detta bör undersökas ytterligare. Dessutom är det viktigt att Europeiska sektorsövergripande plattformen mot brottshot (Empact) fortsatt är hörnstenen i EU:s operativa insatser för att bekämpa organiserad brottslighet, och att den får resurser. Brottsförebyggande strategier och verktyg, såsom det europeiska nätverket för förebyggande av brottslighet (EUCPN) och det europeiska nätverket för ett administrativt tillvägagångssätt (ENAA), bör utgöra en integrerad del av EU:s insatser i kampen mot brottslighet.

16. Särskild uppmärksamhet bör ägnas kampen mot korruption och främjandet av integritet som en del av en övergripande EU-strategi som omfattar åtgärder som sträcker sig från förebyggande och analys till bekämpande av korruption, med fokus på att stärka EU-institutionernas och medlemsstaternas öppenhet och integritet, både inom den offentliga och den privata sektorn.
17. Europol och Eurojust kommer att fortsätta att spela en nyckelroll i kampen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet genom att bidra till att säkerställa att alla relevanta rättsliga och brottsbekämpande myndigheter får stöd i sin verksamhet. Eftersom konsekvenserna av kriminella organisationer och brottslig verksamhet sträcker sig långt utanför EU är det viktigt att ytterligare förbättra brottsbekämpningen och det rättsliga samarbetet med tredjeländer på EU-nivå och medlemsstatsnivå.
18. För att mildra de potentiella konsekvenserna för den inre säkerheten av Rysslands provocerade och omotiverade anfallskrig mot Ukraina har den strukturerade dialogen för inre säkerhet mellan EU och Ukraina visat sig vara användbar, och de åtgärder som har införts bör fortsätta.
19. Kampen mot brottslighet online och offline står i centrum för skyddet av EU:s inre säkerhet och har gett upphov till ett antal domar från domstolen. I detta avseende bör resultatet av arbetet i högnivågruppen för tillgång till uppgifter för effektiv brottsbekämpning och dess rekommendationer ligga till grund för den politiska och praktiska framtida inriktningen på den europeiska visionen om effektiv tillgång till uppgifter för brottsbekämpande ändamål. Kommissionen uppmanas därför att utarbeta en färdplan för genomförandet av rekommendationerna.

20. Europeiska unionen kommer att anta ett kraftfullare angreppssätt till förebyggande och bekämpande av terrorism, radikaliserings, desinformation, våldsam extremism och antidemokratiska tendenser online och offline, och kommer att upprätthålla sina gemensamma värden och den europeiska livsstilen. Vi kommer att fortsätta att bekämpa finansiering av terrorism i alla dess former, och sträva efter att begränsa tillgången till finansiella resurser och stärka informationsutbytet. För att stödja vårt kraftfulla angreppssätt är det lägligt att utveckla en ny agenda för terrorismbekämpning med en omfattande uppsättning strategier och åtgärder som är utformade för att ta itu med nya och kvarstående utmaningar och stärka EU:s kollektiva säkerhet och motståndskraft. Offren för terrorism bör ges särskild uppmärksamhet. Europeiska unionen kommer dessutom att uppmuntra samarbete mellan medlemsstaterna och även internationellt samarbete på detta område. Att ta itu med hybridhot från externa aktörer, utländsk informationsmanipulering och inblandning samt kampen mot desinformation, felaktig information och alla former av hat kommer att vara avgörande.
21. Europeiska unionen kommer att stödja medlemsstaterna i deras insatser för att bekämpa rasism och antisemitism och främja judiskt liv.
22. Under senare år har Europeiska unionen ställts inför allt fler utmaningar till följd av sektorsövergripande och gränsöverskridande kriser, däribland storskaliga naturkatastrofer och katastrofer orsakade av människan, samt konflikter som utvecklats nära unionens yttre gränser. Många av dessa utmaningar har förvärrats och kommer att fortsätta att förvärras av klimatförändringarna och det föränderliga säkerhetslandskapet i Europa och globalt. Därför bör initiativ tas på området rättsliga och inrikes frågor för att bidra till att stärka beredskapen och krishanteringen på EU-nivå i en allriskstrategi som omfattar hela samhället, i enlighet med subsidiaritetsprincipen och med full respekt för medlemsstaternas befogenheter. Dessa initiativ bör bidra till att ytterligare stärka civilskyddet för att öka våra medborgares säkerhet mot katastrofer orsakade av människan och naturkatastrofer. För att uppnå en högre grad av motståndskraft krävs närmare samarbete, utbyte av god praxis samt resurser från både EU och medlemsstaterna.

23. EU-institutionerna och medlemsstaterna har ett gemensamt ansvar för att främja och skydda rättsstatsprincipen inom ramen för EU-rätten, vilket är grundläggande och en förutsättning för effektiva insatser för att ta itu med de utmaningar som unionen står inför, bland annat inom området med frihet, säkerhet och rättvisa. Vi åtar oss därför att gemensamt verka för att upprätthålla rättsstatsprincipen inom EU med hjälp av alla tillgängliga verktyg i enlighet med fördragen.
24. Utöver rådets ordinarie rättsstatsdialog i rådet (allmänna frågor), och utan att det påverkar dess övergripande roll och ansvar, kommer justitieministrarna att fortsätta att hålla särskilda tematiska diskussioner om frågor med anknytning till rättsstatsprincipen som faller inom deras kompetensområde och som lyfts fram i kommissionens årliga rapport om rättsstatsprincipen. Sådana diskussioner kompletterar rådets årliga rättsstatsdialog och kommer att bidra till utbyte av bästa praxis och identifiering av frågor som bör uppmärksammas och kräver åtgärder, beroende på vad som är lämpligt och i enlighet med fördragen, i syfte att bland annat säkerställa tillgång till rättslig prövning inför oberoende domstolar, rättssäkerhet och ett människocentrerat tillvägagångssätt i rättssystemen. Detta kommer i sin tur att ytterligare stärka det ömsesidiga förtroendet, som ligger till grund för utvecklingen av den politik på området rättsliga och inrikes frågor som bygger på principen om ömsesidigt erkännande.
25. Förutom att säkerställa respekten för rättsstatsprincipen är det viktigt att upprätthålla och säkerställa respekten för stadgan om de grundläggande rättigheterna inom alla relevanta arbetsområden. Därför bör man inom ramen för politiken för rättsliga frågor utveckla och genomföra åtgärder för att skydda de grundläggande rättigheterna, inbegripet rätten till likabehandling och icke-diskriminering, med beaktande av relevant sakkunskap och det arbete som utförs av byrån för grundläggande rättigheter.

26. Rättsligt samarbete i hela EU är ett centralt mål på området med frihet, säkerhet och rättvisa. Det är mycket viktigt att området med rättvisa fungerar smidigt, och ömsesidigt erkännande av domar och rättsliga avgöranden i hela EU, som bygger på ömsesidigt förtroende för de nationella systemen, är alltså en hörnsten på området för rättsligt samarbete, vilket i slutändan tjänar skyddet av de grundläggande rättigheterna. Samtidigt är respekten för medlemsstaternas olika rättssystem och rättsliga traditioner en viktig princip som gäller för all lagstiftning inom området med rättvisa.
27. För att stödja dessa insatser, och med full respekt för medlemsstaternas befogenhet i fråga om utformningen av deras rättssystem, bör strategin för e-juridik 2024–2028 vägleda den pågående digitala omställningen på det rättsliga området i hela Europeiska unionen. Parallellt med detta måste en gemensam reflektion äga rum om användningen av artificiell intelligens inom rättsväsendet, med beaktande av förordningen om artificiell intelligens.
28. Digitaliseringen förändrar rättsväsendet och det rättsliga samarbetet genom att tekniken integreras i rättssystemet. Den pågående digitala utvecklingen bör vara inriktad på att förbättra tillgången till rättslig prövning, göra rättssystemen mer ändamålsenliga och effektiva, stödja yrkesverksamma inom rättsväsendet i deras arbete och knyta närmare kontakter med medborgarna, för att i slutändan tillhandahålla bättre tjänster från rättsväsendets sida för alla. I detta avseende har användningen av AI i rättssystemen en enorm potential när det gäller att fortsätta att underlätta och förbättra tillgången till rättslig prövning för alla i hela EU. AI-verktyg måste dock användas med försiktighet, i linje med en metod som är baserad på grundläggande rättigheter och på risker, och det måste säkerställas att användarna inte överbelastas. Det måste också säkerställas att AI utvecklas och används på ett sätt som är inkluderande, hållbart, integritetsskyddande och människocentrerat. AI kan stödja domarnas beslutsfattande men bör inte ersätta det: det slutliga beslutsfattandet måste förbli en människodrivna verksamhet.
29. I detta avseende är dataskydd avgörande för att säkerställa enskildas rättigheter, bland annat genom att stödja tillsynsmyndigheter på EU-nivå och nationell nivå.

30. Det är mycket viktigt att EU-institutionerna deltar i en strukturerad och övergripande gemensam reflektion om alla aspekter av EU:s straff- och civilrätt, bland annat om att stärka den interna samstämmigheten på dessa områden och deras överensstämmelse med nära sammanhängande instrument. Insatserna bör i första hand inriktas på ett fullständigt genomförande av det befintliga regelverket, och nya initiativ bör baseras på underlag som tydligt visar att de har ett mervärde.
31. Det mångåriga och djupa samarbetet på det civilrättsliga området, där det finns en omfattande uppsättning rättsliga instrument, gör EU till ett unikt gemensamt rättsligt område. Ett välfungerande rättsligt område, som inbegriper starka och verkningsfulla rättsliga ramar samt rättvisa och tillförlitliga förfaranden, är EU:s viktigaste tillgång när det gäller att skydda enskildas rättigheter och säkerställa konkurrenskraften. Det krävs ständigt arbete för att underlätta tillgången till rättslig prövning, med särskild uppmärksamhet på de mest utsatta.
32. Att främja ekonomisk konkurrenskraft, stärka kapitalmarknadsunionen och bidra till utvecklingen av ett företagsvänligt klimat för företag att verka i EU är avgörande för att säkerställa ekonomisk tillväxt och välbefinnande. Civilrättsligt samarbete är en viktig drivkraft i detta avseende. Detta kräver bland annat en förbättring av rättssäkerheten, en förutsägbar rättslig miljö och bättre tillgång till information. Prioritet bör också ges åt ett korrekt och ändamålsenligt genomförande och verkställande av befintlig unionslagstiftning och en grundlig utvärdering av dess tillämpning och funktion, med beaktande även av konkurrenskraftsaspekter. Alla nya lagstiftningsinitiativ måste bygga på bevis för att de ger ett tydligt mervärde och för de praktiska behoven hos medborgare och företag, bland annat genom att de minskar den administrativa bördan för företagen och förenklar den relevanta rättsliga ramen.

33. På EU:s straffrättsliga område bör man även i fortsättningen prioritera de rättsliga motåtgärderna mot organiserad och särskilt allvarlig brottslighet, inbegripet kampen mot korruption. Likaledes bör man fortsätta att ägna särskild uppmärksamhet åt kampen mot hatbrott och hatspråk – och då stödja och skydda brottsoffren – samt främja arbetet med lagring av uppgifter. Man bör särskilt inrikta sig på att effektivisera instrumenten för ömsesidigt erkännande, inbegripet den europeiska utredningsordern och de som rör besluten om frysning och förverkande. För att man ska kunna uppnå dessa mål bör framtida initiativ – när så är relevant och nödvändigt – utgå från resultatet av den strukturerade och övergripande reflektionsprocessen, arbetet i högnivågruppen för tillgång till uppgifter, omgångarna av ömsesidiga utvärderingar samt konsekvensbedömningarna. Rådet kommer i nära samarbete med övriga EU-institutioner att fortsätta de pågående reflektionerna om framtiden för EU:s straffrätt.
34. Den organiserade brottsligheten rör den straffrättsliga kedjan i dess helhet. För att kunna bekämpa de kriminella nätverken och deras affärsmodeller i hela EU och även utanför EU måste de behöriga myndigheterna även intensifiera sitt samarbete för att säkerställa en lämplig uppföljning. Eftersom de flesta av de farligaste kriminella nätverken även når utanför EU, är rättsligt samarbete med tredjeländer nödvändigt för att underlätta lagföring och för att man ska kunna väcka talan mot medlemmarna av kriminella nätverk.
35. Medlemsstaterna och kommissionen kommer även i fortsättningen att helhjärtat stödja det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område samt det europeiska straffrättsliga nätverket liksom andra relevanta nätverk som syftar till att fördjupa det rättsliga samarbetet och kommer att ytterligare analysera hur man kan använda sig av dessa nätverk på bästa sätt.
36. I ett föränderligt globalt politiskt landskap är det av central betydelse att området med frihet, säkerhet och rättvisa har en enhetlig yttre dimension. I detta syfte bör EU fortsätta sina ansträngningar för att fördjupa det rättsliga samarbetet med tredjeländer i såväl civilrättsliga som straffrättsliga frågor.

37. Rysslands oprovocerade och omotiverade anfallskrig mot Ukraina har visat på behovet av verkningsfulla rättsliga och operativa motåtgärder för att bekämpa strafflöshet i fråga om aggressionsbrottet samt andra av de mest allvarliga brotten enligt internationell rätt. EU kommer därför även i fortsättningen att helhjärtat stödja samordningen och samarbetet mellan samtliga behöriga myndigheter på internationell och nationell nivå, så att de som är ansvariga för de mest allvarliga internationella brotten kan hållas fullt ut ansvariga genom framgångsrika utredningar och lagföringar av dessa brott.
38. EU:s byråer på det rättsliga och inrikespolitiska området har en nyckelroll för att man ska kunna uppnå de mål som anges i de strategiska riktlinjerna. För att befrämja det stöd som byråerna ger medlemsstaterna måste byråerna vara fullt operativa och effektiva vid fullgörandet av sina respektive uppgifter genom att komplettera men inte ersätta sådan verksamhet – inbegripet inom den yttre dimensionen – och sådana rättigheter som ankommer på medlemsstaternas myndigheter. Vid en eventuell framtida översyn av deras mandat bör man fullt ut hålla sig till byråernas stödjande roll, anpassa sig till fastställda behov på fältet samt bedöma görligheten av möjliga nya uppgifter. Även Europeiska åklagarmyndigheten, som är ett oberoende EU-organ, måste vara fullt operativ och effektiv för att skydda Europeiska unionens ekonomiska intressen i enlighet med fördragen. Man bör främja ett närmare samarbete mellan byråerna, organen och medlemsstaterna och säkerställa att deras expertis beaktas redan från beslutsfattandets tidiga skedena.

39. Sunda institutionella arbetsmetoder kommer att vara av största vikt för att säkerställa lagstiftningsprocessens effektivitet och för att stödja de strategiska riktlinjerna för lagstiftningsrelaterad och operativ planering på området med frihet, säkerhet och rättvisa under de kommande åren. I detta syfte och med fullständig respekt för EU-institutionernas företrädesrätt anges följande:

- EU-institutionerna uppmanas att i alla skeden av lagstiftningsprocessen ägna särskild uppmärksamhet åt enhetligheten och konsekvensen hos framtida initiativ på det rättsliga och inrikespolitiska området.
- Det är av avgörande betydelse att lagstiftningsinitiativ utanför RIF-området som har en betydande inverkan på den inre säkerheten och som innehåller begrepp eller påverkar instrument vilka väsentligen tillhör området för samarbete i rättsliga och inrikes frågor är föremål för en högre grad av samordning redan i den förberedande fasen.
- Det är nödvändigt att alla nya lagstiftningsförslag och lagstiftningsinitiativ på det rättsliga och inrikespolitiska området är evidensbaserade, stöds av meningsfulla konsekvensbedömningar, har ett påvisbart mervärde samt beaktar subsidiaritet, proportionalitet och inverkan på medlemsstaternas olika rättsliga system och traditioner liksom de ekonomiska konsekvenserna på nationell nivå. Principen att den nationella säkerheten förblir varje medlemsstats eget ansvar ska uttryckligen beaktas. Det krävs ytterligare åtgärder för att säkerställa att det görs en grundlig bedömning av följderna för den inre säkerheten, särskilt för brottsbekämpande myndigheter och rättsliga myndigheter, samt för medborgarnas och utsatta personers grundläggande rättigheter, och det kommer att krävas kontinuerliga insatser för att säkerställa att säkerhetsaspekterna och respekten för de grundläggande rättigheterna är vederbörligen integrerade i olika EU-politikområden, så att man säkerställer att dessa mål främjas på ett heltäckande sätt som en integrerad del av alla politiska initiativ på området med frihet, säkerhet och rättvisa.

- För att säkerställa att lagstiftningsförslagen respekterar det system för befogenhetsfördelning som anges i fördragen – och således att särdragen på det rättsliga och inrikespolitiska området beaktas fullt ut under lagstiftningsprocessen – bör samtliga institutioner säkerställa att lämpliga rättsliga grunder används.
- Det kommer att vara absolut nödvändigt att bibehålla och stärka enhetligheten och konsekvensen på de olika politiska områdena inom rättsliga och inrikes frågor, samtidigt som man bevarar förverkligandet av och enheten hos området med frihet, säkerhet och rättvisa samt Schengenregelverkets enhetlighet, när så är relevant i nära samarbete med de Schengenassocierade länderna.

*

EU:s institutioner och medlemsstater uppmanas att säkerställa en lämplig lagstiftningsrelaterad och operativ uppföljning av föreliggande riktlinjer.
